

Dogma 95 kiáltvány*

A DOGMA 95 egy 1995 tavaszán, Koppenhágában alapított filmrendezői csoport.

A DOGMA 95 célja, hogy szembeforduljon a kortárs film „bizonyos tendenciáival”.

A DOGMA 95 egy mentőakció!

1960-ban betelt a pohár! A mozi halott volt, és feltámasztásra várt. A nemes cél azonban kevés, ha az eszközök nem megfelelőek! Az újhullám olyan fodrozódásnak bizonyult, amely elért ugyan a partig, de ott szennyyé vált.

Az individualizmus és a szabadság jelszavai egy ideig ugyan új műveket eredményeztek, változásokat azonban továbbra sem hoztak. Az újhullám közprédává vált, akárcsak maguk a rendezők. A burzsoáziaellenes mozi végül maga is burzsoá lett, mert elképzeléseit a burzsoá művészetfelfogás alapozta meg. A szerzőiség koncepciója kezdetől fogva burzsoá romanticizmus volt, éppen ezért: hibás!

A DOGMA 95 számára a mozi nem individuális!

Napjainkban technológiai forradalom dúl, melynek eredményeképp a mozi demokratizálódni fog: most először bárki készíthet filmeket. Ám minél könnyebben elérhetővé válik ez a médium, annál fontosabb lesz az avantgárd. Nem véletlen, hogy az „avantgárd” szónak katonai felhangja van. A válasz a fegyelem... filmjeinket egyenruhába kell öltöztetnünk, hiszen az individualista film természeténél fogva mindig dekadens lesz!

1960-ban betelt a pohár! A filmet – mondták akkor – halálra kozmetikázták, a kozmetikázás azonban azóta csak fokozódott.

A dekadens filmkészítők „legfőbb” feladata, hogy átverjék a közönséget. Erre vagyunk annyira büszkék? Ez az elmúlt „száz év” eredménye? Illúziók, melyekkel érzelmek közvetíthetők? ... Az individuális művész szabadon megválasztott csalásai által?

A kiszámíthatóság (dramaturgia) lett a szent tehén, amit oly nagy becsben tartunk. A szereplők lélektani motivációival hitelesíteni a cselekményt nem „magas művészet”, hanem túlbonyolítás. Manapság eddig soha nem látott mértékben a felszínes cselekmény és a felszínes filmek zsebelik be az összes elismerést. Az eredmény teljesen értéktelen. A pátoz és a szeretet illúziója.

A DOGMA 95 számára a mozi nem illúzió!

Napjainkban technológiai forradalom dúl, melynek eredménye a kozmetikázás istenítése. A szenzációhajhászás halálos szorításában az új technológia segítségével ma már bárki bármikor eltüntetheti az igazság utolsó morzsáit is. A mozi egyedül az illúziók mögé bújhat.

A DOGMA 95 szembeszáll az illúziók mozijával azáltal, hogy az alábbiakban közli a TISZTASÁGI FOGADALOM megkérdőjelezhetetlen szabályait.

* A fordítás alapja: *Dogma 95 Manifesto*. www.dogme95.dk

A Dogma-kiáltvány korábbi magyar publikációinak bibliográfiai adatai:

Bíró Yvette: Dogmatikus improvizációk. In: Bíró Yvette: *Nem tiltott határátlépések. Képkalandozások kora*. Budapest: Osiris, 2003. p. 139.

A manifesztum másik fordítása: A Dogma tisztasági fogadalma. *Filmvilág* (2004) no. 2. p. 24.

Tisztasági fogadalom

Esküszöm, hogy betartom a Dogma 95 által kidolgozott és elfogadott szabályokat:

1. Csak valós helyszínen szabad forgatni! Díszletek és kellékek használata tilos! (Ha a történethez szükség van egy bizonyos kellékre, akkor olyan helyszínt kell választani, ahol az megtalálható.)
2. A képet és a hangot egyszerre kell felvenni! (Zene csak akkor használható, ha az a forgatott jelenet helyszínén szól.)
3. Csak kézikamera használható! Minden olyan mozgás, illetve mozdulatlanság, amely kézben tartott kamerával megvalósítható, megengedett. (Nem a történetnek kell ott játszódnia, ahol a kamera van; a kamerának kell ott lennie, ahol a történet játszódik.)
4. A film legyen színes! Tilos a mesterséges megvilágítás! (Ha nincs elég természetes fény, a jelenetet ki kell hagyni, vagy egy egyszerű lámpát kell a kamerára erősíteni.)
5. Tilos szűrőket és optikai trükköket használni!
6. A történet nem tartalmazhat felszínes cselekményelemet! (Gyilkosság, fegyverek stb. nem megengedettek.)
7. Az idő és a tér rendjének megbontása tilos! (Másképp szólva: a filmnek itt és most kell játszódnia.)
8. Műfaji filmek készítése nem megengedett!
9. Akadémiai [1:1,33 képarányú], 35 mm-es filmformátumot kell használni!
10. Tilos a rendező nevét feltüntetni!

Továbbá, mint rendező, esküszöm, hogy tartózkodom személyes ízlésem megnyilvánulásaitól! Többé már nem vagyok művész. Esküszöm, hogy nem alkotok „műveket”, mert a pillanat fontosabb, mint az egész.

Legfőbb célom, hogy a szereplőkből és a helyszínekből kikényszerítsem az igazságot. Esküszöm, hogy minden eszközzel erre fogok törekedni, fittyet hányva a jó ízlésre és az esztétikai szempontokra. Ezennel Tisztasági fogadalmat teszek.

Koppenhága, 1995. március 13. hétfő

A Dogma 95 nevében
Lars von Trier
Thomas Vinterberg

*Dunajcsik Péter Maxigas
és Roboz Gábor fordítása*